

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű postai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszkó István lelkészhez Rákoskereszturra (Pest megye) küldendő. ☒ ☒

SZERKESZTIK:
RAFFAY SÁNDOR **NOSZKÓ ISTVÁN**
 budapesti lelkész. rákoskereszturi lelkész.
 FŐMUNKATÁRSÁK:
SCHOLTZ ÖDÖN **BLATNICZKY PÁL**
 ágfalvi esperes-lelkész. einkotai lelkész.
GÖMÖRY JÁNOS
 eperjesi főgym. igazgató.

Megjelenik **hetenként** egy iven
 A lap ára:
 Egész évre 14 K
 Félévre 7 K
 Egyes szám ára 40 f
 Hirdetések és pályázatok ára:
 Egész oldal 40 k
 Allandó hirdetések megreyezes szerint.

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉRCIKK: **A lelkészi javadalmazások.** Raffay Sándor. — **A gyermeknevelési pótlékhoz.** Banczik Sámuel. — **Geduly püspök körlevele.** — **Belélet.** — **Pályázatok és hirdetések.**

A lelkészi javadalmazások.

A bányakerületi közgyűlésen egy nagyfontosságú kérdés különösen élénk eszmeeserére adott alkalmat. Ujabbán mind gyakoribb jelenség, hogy egyes nagyobb egyházközségek a meglévő papi meghívó és díjlevelekben foglalt javadalmazásnak úgy a minőségét, mint a mennyiségét változtatni törekszenek. Felütnő és szomorú azonban, hogy bár a drágaság mind nagyobb és nyomasztóbb lesz, a változtatásokkal a lelkészi javadalmazást rendszeren mégsem emelni, hanem kevesbiteni akarják. Szomorú, hogy míg valamennyi életpályán a fizetés javítására és a megélhetés megkönnyítésére törekszenek, addig a lelkészek javadalmazásának folytonos nyirbálásával mind nehezebbé teszik a lelkészek családfenntartó kötelességeinek a terheit. Pedig az összes életpályák betöltői között a lelkészek az egyedüliek, akik mellékes foglalkozások után mellékes jövedelmekre sohasem számíthatnak. A lelkészeknek csak a meghívó és díjlevelben biztosított jövedelmekre lehet támaszkodniok, a melyeket pedig maga az állam is az anyakönyvi jövedelmek kárpótlás nélküli egyoldalú megszüntetésével érzékenyen megessonkított.

Végzetes hiba volna, ha a gazdasági és társadalmi viszonyok sujtoló hatásu

változásain kívül most még magukban az egyházközségekben is elharapóznék az a törekvés, hogy lelkészeik jövedelmeit bármily módon is leszállítsák és kevesbitsék.

Egyetlen egyházközséget sem kívánok megnevezni azok közül, amelyek a lelkészi javadalmazásokat akár a legközelebbi multban már leszállították, akár azok leszállítására most teszik meg a lépéseket. Egyet azonban bántás nélkül kiemelhetek. Ez az, hogy azok az érdekcsoportok, amelyek talán az egyházközségek valamelyes érdekének a vélt szolgálatában e mozgalmakat megindítják és vezetik, sem a közegyháznak, sem a felbolygatott egyházközségeknek nem tesznek jó szolgálatokat. Lelkészeknek sohasem voltunk bővében, de közegyházunk csakis úgy kerülhet, aggodalom nélkül a jövő elé, ha a lelkészi állást kívánatossá s anyagilag is a megfelelő kulturfokozaton levő s a megfelelő jelentőségű állásokéval azonos javadalmazásával teheti. Az egyes egyházközségekben pedig a fizetések leszállítását célzó mozgalmakat sokkal könnyebb megindítani és felszinen tartani, mint erkölcsileg káros hatásukat gyógyítani.

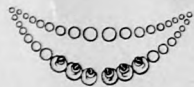
Különösen káros és végzetes következményekkel járhat a meghívó és díjlevelekben megállapított földbeli és természetbeli járandóságok igaztalan fel-

becsülése és spekuláns szempontokból való megváltása, illetőleg gyülekezeti birtokbavétele. Sokat lehetne pro és contra vitázni azon, mi a helyesebb, ha a pap gazdálkodik, vagy ha nem gazdálkodik? A felelet csak egy lehet: embere válogatja! Egyen azonban vitatkozni sem szabad soha: azon, hogy ha egy földet lelkésze javadalmazására kapott az egyház, azt lelkészi javadalmazás céljaira teljes egészében megtartani és fordítani köteles. Nem az egyházközség, hanem a lelkész van egyedül jogosítva annak meghatározására és eldöntésére, hogy annak a földnek a jövedelmeit házi kezelés, vagy idegen kezelés útján akarja-e felhasználni eleve megjelölt céljaira?

Nagyon tanúságos és széles körben megszivlelésre méltó volt e tekintetben a bácsi egyházmegye főesperesének felszólalása, aki a kerületi gyűlést teljesen meggyőzte arról, hogy e téren végzetes hibák történtek már eddig is, történni fognak ezután is, ha a bajt idejekorán orvosolni elmulasztjuk. Az orvoslás egyik legelső aktusa pedig nem lehet más, mint az hogy utasíttassanak az összes egyházközségek, hogy a birtokaikban levő földek jogi természetét, rendeltetése célját kutassák ki, felhasználásuk módjáról is tegyenek a felsőbb egyházi hatóságoknak jelentést. A lelkészi javadalmazás céljaira tett alapítványok, adományok és hiványilag, tehát szerződésileg megállapított szolgáltatások csak azon esetre válthatók meg, ha a megváltás a meghívó és díjlevél anyagi értékét nem csökkenti. A csökkentést még a lelkészi állások idővel szükségessé vagy kívánatossá vált szaporítása sem teszi megokoltá és megengedhetővé.

E szempontokat ajánljuk az illetékes egyházközségek és egyházi hatóságok szives figyelmébe.

Raffay Sándor

A gyermeknevelési pótlékhoz.

Sok gondolkodás után elszántam magam, hogy e tárgyhoz hozzá szólok, bár tudom, hogy akad több olvasója e lapnak, a kik „Cicero pro domo sua“ vagy magyarul mondva: Kaján irigységgel fognak vádolni. Cikkem végén meggyőződnek, hogy a kaján irigység oly messze van tőlem, mint nemes Makó városa Jeruzsálemtől. Tehát: gyermek nevelési pótlék! Enyhíteni akart az egyetemes közgyűlés a szegény ev. papok — s melyik nem az közülünk? — midőn kimondta határozatilag, hogy ezentúl a kongruás papokon gyermeknevelési pótlékban részesülnek; a 3000—4000 közötti fizetésűek is kapnak, ha jut, azonfelül, ha mindjárt Jákob áldásával is dicsékednék valamelyik pap, nem kap semmit! Nézzük csak közelebbről a határozatot, s hasonlítsuk össze a mindennapi étellel. Exempla docent, én is példával világosítom meg a dolgot. Vegyünk két lelkészt: az egyik kisebb egyházban működő congruás, a másik — mondjuk jó magam. Előbbi testvér kap p. o. 800 kor. congruát, egyházi fizetését nem adná oda sem ő, sem sok más 1200 koronáért.

Fizetésem 4070 koronára van felvéve, mert magam ennyit vallottam be. Látom most, hogy hibát követtem el, s hogy, ha nem is finanszminiszter, de legalább finanszkommissárius veszett el bennem. Jött a korpótlék. Fenti testvéremnek törvényileg van biztosítva, nekem Isten áldó kegyelme mellett, eddig az Egyetemes Közgyűlés nagylelkűsége juttatta azt, de sohasem tudom, hogy melyik az utolsó! Most jött a gyermeknevelési pótlék. Fenti testvér négy gyermeket iskoláztat, erre kap 1200 kor. Mondjuk, hogy én is ugyanannyival szaporítom a diáksereget, de én erre nem kapok semmit. Mondjuk, hogy egy gyermek, mai viszonyok közt évi 800 koronába kerül szegényesen, félkoszton, t. i. a koresmában ebéd, vacsora, reggeli helyett friss víz. Ez fizetéséből levon 3200 koronát. Ugyanannyit volna le a fenti testvér fizetéséből is. De még jön valami. Az iskolai segély, tan- és tápdíj elegendés. Folyamodunk mind ketten. A tanári kar mérlegel nem a folyamodványokat s az azokban foglalt koméntációt, de a két egyházat s az eredmény: Már csak az a szegény congruás pap inkább megérdemli a segélyt, mint annak a nagynevű egyháznak a papja! Ekképen a fenti testvér terhén itt is könnyítenek, engem a teher alatt roskadozót nagy urnak néznek. Az ekképen megmaradt fizetés közt alig van különbség, sőt talán az előbbi több. De jönnek, vagyis jövünk az itthon maradottak, fentiek: csöndes falusi magányban, én nagyvárosi illattól elkábult nagy

községben. Fizetésem felszámítva 4070 koronára, de azért a legnagyobb bankárkapacitás sem adná ez összeget, mert ebben van a kerti széna, a mit a marha megeszik, a fa, a melyből csak a hamu marad meg, a csirke vagy kakas, a melynek egy részét ellopják, más részét a suplikások és a család elfogyasztja. S erre a maradék fizetésre ilyen nyomorult nagyvárosban mi minden vár! Jönnék a „Thalia papjai“, évente kétszer is. Bérletet kínálnak, vagyis jobban ráerőszakolják az emberre. Azt mondom: uram! nem lehet, rossz idők, gyermek nevelés, nagyobb család stb. rám néz a Thalia collega s kérdőre von: hogy akkor ki vegyen bérletet, ha az ur nem vesz? Nincs-e érdekében, hogy ebben a tót fészekben terjedjen a magyar cultura? S annyit beszél szépen és gorombán szemembe és lelkemre, hogy mély sohaj kíséretében veszek bérletet. De nem egyet, de, ha van, — fájdalom csak volt! — nóm, van leányom, már az keftő. No de magokban el nem eresztem, én meg csak nem állhatok hátul az inas és községi hajduk társaságában! — Ez egy kiadás, melyről mig én is kis falusi pap voltam, nem tudtam semmit. Jönnék a gyűjtések, mindenütt megnézik: mit adott a pap? Jön a ruházat. Kis falun kalapot minden 5 évben vettem, mert a zsiros kalap volt L. városában a falusi papok ismertető jele. Foltos nadrág, kabát, ezen meg sem akadt senki. Ma: minden évben 2 kalap, mindég s minderűt fekete ruha, még pedig: a kabát és a mellény étlap nélkül! stb. stb.

Szóval: azt hiszem, hogy kellően indokoltam azon alázatos kérelmemet, melyet e helyen a Mélt. és Főt. Egyet. Gyűléshez, illetve a segélyt osztó Bizottsághoz — intézni bátorkodom, nem saját érdekemben, mert hála a jó Istennek, már csak egy theologus fiuval boldogítom az eperjesi theol. akadémiát, s ezt már saját becsületemből is felnevelem. Hiszen egykor 5 gyermeket iskoláztattam egyszerre. De kérem az igen tisztelt Közgyűlést magamhoz hasonló testvéreim nevében: ne osszák ki ezen segélyt matematikai kalkulusok alapján, zöld asztal közkedvelt elméletei szerint, de nézzenek beljebb az életbe, s nyujtsák a segélyt mindenütt, a hol gyermekeket nevelnek. Biztosítom, hogy egyetlen egy gyermeket nevelő ev. lelkészársam nem fog a neki nyujtott segélyből állam kötvényeket venni, vagy takarékpénztári tőkét gyűjteni.

Banczik Sámuel
rimakokovai alesperes-lelkész.

Geduly püspök körlevele.

Lapunk ez évi 2-ik számában (18 oldal) „Püspöki körlevelek“ címen közöltük Gyurátz és Geduly püspök urak ujévi körleveleit. Utóbbi nyomdai technikai hiba folytán esenkán látott napvilágot, azért hogy olvasóink ezen tartalmas főpásztori levelet teljes szövegében olvashassák, egész terjedelmében közöljük le azt.

„Isten kegyelméből új esztendő küszöbére léptünk. Örvedetes, lélekemelő forduló máskor, — izgalmas, aggodalmas most! Az idők méhe súlyos válságokkal terhes.

Borus árnyak közt ünnepelünk. Nehezen szakad fel a köd sziveinkről. Kinek is volna kedve ünnepelni ma, — amikor mindenkinek, minden magyar honpolgárnak, minden rokoni vérséghez tartozónak van kit féltenie avagy siratnia, — amikor a nemzet színe — virága, deli ifjusága, virágzó férjikara, a sok-sok százezer férj, apa, gyermek, testvér pusztul, szenved vagy kinosan nélkülöz, — a mikor a messze idegenben, északon és délen, egyre domborúlnak az uj sirhalmonok, amelyek a mi fiaink drága testét takarják, — idehaza meg ránk köszönt az inség, a nyomor, a gond, a fájdalom, — amikor rettegve gondolunk a holnapi napra, nem hoz-e ránk újabb gyászt, újabb megpróbáltatást — szereteteinknek pusztulása által, s amikor minden egyház közönsége, minden gyülekezet népe lelkében vonagló fájdalommal érzi meg, hogy szószékek és oltárok békeföhászát mily irtózatosságunyakajként harsogja túl a vér és a vas, a test és a nyers erő csatakiáltása, a szemben álló ellenséges hadseregek ágyuinak viharos bömbölése és a népek millióinak gyászos pusztulása! . . . Új esztendő küszöbén borus hátter mögöttünk, — borus szemhatár előttünk. A népünkkel, a nyájukkal együttérző pásztorok szíve az együtt átélt gyász és bánat képei láttára megremeg és igazán Istenünk különös kegyelme lesz, ha végkép meg nem törik a kiontott vér és keserű jajszók rettentő áradatának szemléletén! De nem! Krisztus hú szolgái, az evangélium fennkölt lelkű hirdetői meg nem inoghatnak, — de sőt épen a meglátogatások, épen a megpróbáltatások nagy napjaiban emelkednek hivatásuk igazi magaslatára, hogy legyenek népüknek igazi atyái, szelid lelkű tanácsosai, erőshítű vigasztalói, buzgó lélekkel, meg nem ingatható hittel, szilárd reménnyel — mint most igazán szinte mindennapi lelki tej- és kenyérszükséglettel — táplálói. Most van igazán helyén az ősi parancs követése: „A tüzet, mely az oltáron vagyon, táplálják, hogy el ne aludjék, hanem gondot viseljen

a pap, hogy minden reggel égjen a fa az oltáron" (Mózes III. k. VI. 12.) — Most kell lankadatlanul élesztegetni a hit és a gyermeki bizodalom, a lelki megalázkodás és megadás, a vigasztalás és az örök jó győzedelmében való szent remény tüzeit a szivekben, — most kell odaterelni nyáját és annak minden tagját, hogy a földi megpróbáltatások e véres özönében tanuljon zörgetni az égi kegyelem ajtaján: *Kérjétek — és megadatik néktek; keressétek — és megtaláljátok, zörgezzetek — és megnyitják néktek.* Mennél hevesebb és keserűbb a földi megpróbáltatások és veszteségek felett a sziv csalódottságának az érzése, — annál inkább lép előtérbe a hitnek mennyei kincsekből táplálkozó vigasztaló és boldogító hatása, az evangéliumnak sebeket gyógyító ereje. Meg kell tehát ragadnunk mindent, hogy ez a gyülekezeti életben is kifejezésre jusson. Keressük fel egyről egyre feldúlt családi szentélyükben elesett katonáink gyászbaborult özvegyeit, bánatos árváit. Nyissuk meg előttök a vigasztalások szent könyvét. A haza szabadságáért és ősi jogáért elesett mártýrok szerepét állítsuk arra a magas piedesztálra, ahol már a vesztesek gyásza is a vigasztalódás oltárává magasztosul. A közös szeretet gyámolító karjaival enyhítsük a vesztesék gondját, nyomorát. Meg ne szünjünk a könyörülő szeretet munkájának gyakorlásában a sebesültek, a betegek, a harcosok, a fenkölt célú társadalmi és állami segítő akciók iránt. Meg ne szünjünk imádkozni igazságos ügyünk diadaláért, harcoló vitézeink javáért, sebesültjeink gyógyulásáért, szenvedő hittestvéreink vigasztalásáért, és a béke áldott korszakának mennél hamarábbi visszatéréséért. Mufassunk reá Isten nagy áldására, mely abban áll, hogy van egyházunk, van hitünk, van szent vallásunk, van ártatlan gyermekeink számára iskolánk, amelyeknek zavartalan működésében a lélek gazdag kárpótlást talál az átélt napok súlyos veszteségeiért. Készítsük elő a lelkeket újabb gyülekezeti alkotásokra, buzdítsuk és lelkesítsük őket a hitélet odaadó felkarolására, együttes erővel fejlesztésére. Így aztán megenyhül a zúgolódók, az elégedetlenek panasza és megszilárdul a gyülekezet népének hite, amely, ha valaha, úgy e válságos esztendő küszöbén igazán pótolhatatlan drága lelki kincse a Krisztusban hívóknak. Az új esztendő küszöbén emebenső apostoli johással esdem az Úrhoz: adjon nektek, az Úrban szeretett nagytiszteletű és tisztelendő testvéreim, erős lelket, fennkölt, felmagasztosult hivatásérzetet az építés és vigasztalás nagy munkájához, — adjon nekünk egymás között megértő testvéri szellemet, amely a köl-

csönös támogatás erejével igyekszik önzetlenül szolgálni a közös nagy célokat és eszményeket, *egyháznak és hazának igaz javát, igaz boldogságát!* Az Úr áldjon és őrizzen meg titeket az új esztendőben! Az Úr fordítsa az ő szent orcáját ti reátok és legyen ti hozzátok kegyelmes! Az Úr világosítsa meg az ő szent színét ti rajtatok és adjon ti néktek ideig és örökkévaló békességet! Amen. Nyíregyházán, 1915. január 1. Az Úrban szerető testvéretek: *Geduly Henrik* püspök.

B E L É L E T.

Adomány. Noszkó István szerkesztő úr 9 koronát juttatott az evangélikus lelkészfiak segélyező intézetének a kedvezményes vasuti jegyek után. — Ezt a szives adományt köszönettel nyugtatom. Pozsony 1915 jan. 20. Okályi Adolf inf. ügyvivő

A haza hőse. Fájdalommal kell újból a tollat kezünkbe venni s egy szivünkhöz közel álló neves család gyászáról megemlékeznünk. Dr. Mágocsy — Dietz Sándor egyetemi tanár s egyházkerületi tanügyi bizottságunk- és az ev. országos tanár egyesületnek igen buzgó elnökének veje: *Kachelmann Oszkár* gépészmérnök, gép- és sörgyáros a déli haretéren szerzett súlyos betegségben január 16-án Rumán a táborigyógyintézetben életének 33-ik, boldog házasságának 5-ik évében, a háboru kitörése óta Királyért és Hazáért a cs. és kir. 6. hegyi tüzérezredben küzdve az Úrban elhunyt. — Holttestét Rumáról Vihnyére, szülőföldjére szállították s itt tették jan. 24-én nyugalomra. — Áldás legyen emléken s a mély gyásszal meglátogatott családot, bánatos özvegyét s három piciny árváját vigasztalja meg az Úr kegyelme s a rokonok és jó barátok igaz szeretete és részvéte.

Halálozások. Bruoth János Breznóbánya sz. kir. város polgármestere s az ottani ev. egyház felügyelője 59 éves korában január hó 19-én hosszabb betegeskedés után elhunyt. Temetése január hó 22-én nagy részvét mellett ment végbe. — özv. Stúr Károlyné, ev. lelkészné, szül. Benzúr Mária élete 82-ik évében rövid szenvedés után Alsófehértukon az Úrban elhunyt. Temetése j. hó 16-án ment végbe. Nyugodjék békében! Halálával több lelkész család jutott gyászba. Legyen a gyászolókkal az Úr vigasztalása.

Lelkészválasztás. Az Achátz Béla távoztása folytán megüresedett *ujbanovcei* papi állára a hívek egyhangu bizalma *Plivelits* Fülöp hrasztováci lelkészt választotta meg. Az Ur áldása legyen munkálkodásán!

A theol. vizsgák Sopronban elhalasztatnak. A háborura való tekintetből, mivel a soproni ev. theol. akadémia hallgatói a sebesült katonák ápolásával vannak elfoglalva a soproni ev. akad. theológián a szak-lelkészi valamint az alapvizsgák szeptember havában fognak megtartatni. Az írásbeli dolgozatok közül előre csak az egyházi beszéd készitendő el, melynek tételül a püspök Mát. 6. 31—33. és Zsid. 13. 7—8. veit tűzte ki. Amely theologus a colloquiummal elmarad, ezt szintén szeptemberben teheti le.

Hőszönet. A *tiszai* egyházkerületbeli egyházközségek és lelkészek részére, a melyek és a kik a háboru folytán már eddig is tetemes károkat szenvedtek, szíves adományokat küldtek: a csanádalberti egyházközség 5 koronát, a tiszaföldvári egyház 20 k-t — Brózik Károly tiszaföldvári lelkész úr 10 koronát, Szontagh József egyházker. ügyész ur 50 k-t, a nagybánhegyesi egyház 20 koronát. A nemes adományokért fogadják a jószívű adakozók a tiszai egyházkerület köszönetét.

Vilmos esászár születésnapját Budapestén is megünnepezték két helyen: A holdutcai protestáns templomban volt a hivatalos hálaadó és könyörgő istentisztelet, a Deák téren pedig a katonák részére tartott Raffay testvér megemlékező istentiszteletet. II. Vilmos most töltötte be 57-ik évét. — Halgassa meg az Úr az évforduló alkalmával trónjának zsámolyához küldött és sok-sok igaz szívből fakadó imát és zsolozsmát.

A külföldi kórházak látogatása. Megirtuk volt, hogy a külföldi kórházakban fekvő magyarhonos evangélikus sebesült katonák lelkészi gondozása tekintetében Földváry Elemér esperességi felügyelő mozgalmat kezdeményezett az egyetemes felügyelőnél s hogy báró Prónay Dezső, egyetemes felügyelő megbízást adott báró Podmaniczky Pál lelkész-testvérünknek, hogy az Austriai kórházakat látogassa meg. Most Gyurátz Ferencz püspök Földváryhoz intézett levelében jelenti hogy ő a dunántuli kerület részéről *Pröhle* Károly soproni theol. tanárt küldte ki a déli ausztriai tartományok kórházainak felkeresésére s azt kéri, hogy *Pröhle* testvér kapjon egyetemes megbízást. — Miután ezt megkapta, elindult a déli tartományokba. Így báró Podmaniczky testvérnek az északi tartományok jutnak. — Igaz örömmel adunk hírt ezen intézkedésről s kérjük a kegyelem Urát, hogy két kiküldött testvérünket támogassa nehéz munkájukban. Itt jelezzük egyuttal azt, hogy építő és vigasztaló irataink fogyatékán lévén *Raffay* Sán-

dor nyolc iratkát adott most ki: „*Világháboru és istenigéje*“ címen. Egy-egy füzet ára 20 fillér. Tömegesebb rendelés esetén 50 drb. 8 kor.-ért, 100 darab 14 koronáért kapható úgy a szerzőnél, mint a Luther Társaság könyvkereskedésében, valamint Kókai Lajos cégnél is. Ezen füzetek ismertetésére még visszatérünk.

Levél. Fontos tárgyánál fogva közöljük a hozzánk érkezett következő levelet:

Nagytiszteletű Szerkesztő Ur!

Tekintettel arra, hogy a beteg ev. katonák közt kiosztandó vallásos tárgyú olvasmányoknak igen szűkében vagyunk, ajánlanám egyelőre a régi naptárak (Luther-árvaházi — Gotthold, Gusztáv Adolf síb. a tót nyelvűeket nem ismerem) összegyűjtését s ezek kiosztását. Tájékozódás céljából először kérdést intéztem Homola kassai lelkész urhoz, ki az eszmét „nagyon életrevalónak“ találta, s felhív, hogy az „egészséges gondolatot a lapokban közöljem“. Népünk, mely már annyi áldozatot hozott, az évek során át összegyűjtött naptárakról is bizonyára szívesen lemond s így egyszerre bőségesen volna magyar. német, tót nyelvű vallásos tárgyú olvasmány. Az ügy lebonyolítását így képzelem: Egy vagy több, biztonságos vidéken, vasuti vonalhoz lehetőleg közel lakó, katonai szolgálatra be nem hívható lelkész vállalkozna a közvetítésre. Ezeknek jelentenek be az egyes lelkészek, mely nyelvű naptárból hány darabot bocsátottak rendelkezésükre hűveik hozzájuk fordulnának a kórházakban szolgálatot teljesítő lelkészek s ők értesítenék az egyes lelkészeket arról, hogy melyik kórházba hány darab s mely nyelvű naptárt küldjenek (portómentesen). Jó szolgálatot tenne a Harangszó, Ev. Glocken, Ev. Glaubensbote is. — Azt hiszem, Homola lelkész urhoz hasonlóan a többi kórházi lelkész is nagy hálával venné ezeket a küldeményeket. — Ha valaki valami jobbat tud, álljon elő vele. Lehet tenni addig is még egyet-mást, míg majd a béketárgyalások megindultával megmozduló hivatalos apparatus rászánja magát valamire. Ménhárd 1915 jan. 21. Tisztelettel Kirnbauer Gyula ev. lelkész,

Talán lehetne ez eszmét úgy megvalósítani ha minden egyes kerület püspöke az olvasmányok gyűjtését és továbbítását vagy hivatala útján közvetítené, vagy valakit e közvetítéssel megbízná. A fő dolog minden célra vezető eszmét *azonnal* megvalósítani, mert az alkalmas idő elrohan!

Szerk.

Amerikai hírek

Új magyar egyesület. Detroit Mich. — A detroit-i evang. luth. egyház egy régen óhajtott

és szükséges intézménnyel lett gazdagabb. Az egyház nőtagjai, akik úgy a hazafias, mint az egyház fölvirágozását célzó mozgalmakból oly nemes hévvel vették ki mindenkor részüket. június 6-án a Thaddeus utcai ev. templomban „Detroiti I. Magyar Ev. Luth. Oltáregyesület” címen megalakultak. Elnök: Wálji Gusztávné. Az egyesület alapszabályai szerint: rendes tag lehet minden ev. nő, pártoló tag pedig minden jó keresztény. Az egyesület célja: a hitélet fejlesztése, a könyörülő szeretet munkáinak a gyakorlása és az egyház anyagiakban való felvirágztatása. Tagsági díj havonta 10 cent.

Ünnep a szeretetházban. A szegények karácsonyának megható ünnepe. — 120 család, 100 gyermek és 36 árva felsegélyezése. Nemcsak Cleveland városának, de egész amerikának egyetlen magyar intézménye, a mely az emberszeretet és a jótékonyosság jegyében dolgozik; az *Ev. Szeretetház* megható és bensőséges szép karácsonyi ünnepélynek volt a színhelye. Azok a clevelandi szegény magyarok, a kiknek szomorú és nehéz sorsát csak a nemesszívű emberbarátok rokonszenve és jó szíve tudja elviselhetőbbé tenni, — imádságos ajakkal rebegtek hálát a szeretetház vezetőségének azért a pótolhatatlan jótéteményért, a melyben őket részesítették. Majdnem háromszáz szegény magyar jött össze a szeretetházban, a hol száz darab élelmiszerekkel megrakott kosarat osztottak ki, közöttük száz gyermek karácsonyi ajándékot kapott, százhusz családot pedig ruhaneművel ajándékoztak meg. Ezenkívül tekintélyes összegű pénzt és szentet osztottak ki a nyomorgók között. Az a harminchat apátlan és anyátlan árva pedig, aki a szeretetházban lakik, egy-egy öltöny ruhát kapott. Az ünnepélyen megjelentek a női osztály részéről: Kohányi Tihaménné diszelnök, Ruzsa Istvánné elnök, Klósz Lajosné, Ludwigh Ernőné, Klósz Gabriella, és a kis árvák galambszívű patronusai: Ruzsa Juliska és Ruzsa Piroska. A férfi osztály részéről ott láttuk: Ludwigh Ernő konzult, Pelényi János alkonzult, Tóth Sándor ref. lelkészt, Péter József róm. kath. plébánost és Ruzsa István lelkészt, a szeretetház nemes szívű ügyvezető igazgatóját. Ludwigh Ernő konzul és Péter József plébános megkapó beszédet intéztek a hallgatósághoz, Tóth Sándor lelkész pedig magas szárnyalású imát mondott. A gyermekesereg boldogságtól kipirult arccal figyelte a szónokokat és a mikor kiosztották közöttük az ajándékokat, talán még annak is kiesordult a könnye, aki sohasem sirt életében.

SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS
NOSZKÓ ISTVÁN LAPTULAJDONOS.

A Luther Társaság könyvkereskedése a Győri énekeskönyv

következő kötésü péleányainak készletét kiárulítja s **míg a készlet tart**, a megjelölt kedvezményes áron szállítja:

- Egyszerű vászonkötés, dombornyomású fedéllel K. 4.— helyett K. 3.—
Félbőr-kötés, fekete domború sajtolású táblával, rézmetszéssel tokban K. 4.80 h. 3.60
Egész vászonkötés, dombornyomású fémszegélyezett táblával, aranyozott diszítéssel és káposcesal tokban K. 5.— h. 3.80
Krokodil bőrutánzatu kötés, fémmetszéssel, káposcesal tokban K. 5.— helyett K. 3.50
Fekete bőrutánzatu kötés, ezüstözött diszítéssel, fémmetszéssel, tokban K. 5.— h. K. 3.50
Piros bársonykötés, aranymetszéssel, káposcesal, dobozban K. 6.— helyett K. 4.80
Fekete csontutánzatu kötés, dombornyomású diszítéssel, aranymetszéssel tokban K. 6.— helyett K. 4.80
Fehér, domborprézelésű csontutánzatu kötés, aranymetszéssel, tokban K. 6.— h. K. 4.80
Fehér csontutánzatu kötés, aranyozott diszítéssel, aranymetszéssel dobozban K. 6.— helyett K. 4.50
Fekete csontutánzatu kötés, mint előbbi K. 6.— helyett K. 4.50
Fekete csontutánzatu kötés, ezüstözött diszítéssel, aranymetszéssel, káposcesal, dobozban K. 7.— helyett K. 5.—
Bordó borjúbőr kötés, aranymetszéssel tokban K. 9.— helyett K. 6.50
Rendelések a **Luther Társaság** könyvkereskedésébe Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 51 a intézendők. 2—2

Konfirmációi tankönyvek

Imakönyvek

Bibliák, újtestamentumok

stb.

Kaphatók a **Luther Társaság** könyvkereskedésében Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 51/a.

3—2

Most jelent meg!

Pokoj v boji

Reči a modlitby

Pro vojaku našich na bojišti bojujících a
pro jejich milých domácích

sepsal

Kovács Andor

préložil PAVEL GAJDÁCS

Ez az imakönyv, mely 96 oldalon jelent meg, gondolatokban gazdag beszédeket és imákat tartalmaz, melyek kiválóságuknál fogva valóságos lelki kincsnek képeznek.

Ára tetszetős kötésben egyenkint 70 f. 25 példány (á 61 f.) 16 K. — 50 példány (á 60 f.) 30 K. — 100 példány (á 58 f.) 58 K. —

Finomabb papíron nyomott, díszesebb kötésű, piros metszéses példány ára 1 K.

Kapható a **Luther Társaság** könyvkereskedésében Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 51 a.

Emlék a viharos időkből.

Egyházi beszédek, melyeket az 1914 évi világháború idején a nyiregházi ev. templomban tartott

Paulik János

nyiregházi ev. lelkész.

— Ára 40 fillér. —

Kapható a szerzőnél. Az ár s postaköltség bélyegeken is küldheti. A füzet tiszta jövedelmét a Dörös Kereszt Egylet-re szánta a szerző.

Hirdetések felvételnek ::

==== a kiadóhivatalban.

STELCZER KÁROLY

műasztalos, oltár-
építő és templombe-
rendezési vállalata

GYŐR, Kossuth Lajos-utca 24. sz.

Telefon 578.

Telefon 588

Háborus időre!

„Az én imakönyvem“ Háboruságot szenvedők vigasztalására szerzette Raffay Sándor —.20

Imádságok hadbaszáll kedveseinkért Irtá: Gyökössy József ref. lelk. —.20

„Ne sirj!“ Útmutató a vigasztalás örök forrásához. —.20

Imádság Irtá: Kovács Andor 2 füzet á —.10

Hétköznapi templomi imádságok tekintettel a háborúra és a téli évszakra Irtá: Harsányi Pál —.50

Egyházi beszédek az 1914. évi világháború idején Irtá: Kiss József K 3.40

Kapható:

Kóka Lajos

könyvkereskedése

Budapest, Kamermayer-Károly-u. 1.

Legélszerűbb az összeget postautalványon vagy levélhez mellékelve bélyegeken beküldeni. Portóra 20 fillért kérek.

Legrégebbi harangöntőde

alapítva 1793. évben
baktai

EGRY FERENC.

Kisgejőcz (Ungmegeve.)

Budapest, VI.,

Lehel-utca 8. a

Budapesti telefon 25—37

harang és ércöntőde, cs. és kir. szabadalmazott harang felszerelések, vas harangláb gyár.

Kitüntette: Páris 3 drb. érem. Varsaille 1. Moszkva 2. Bécs 2. Budapest 4. Szeged 1. Székesfehérvár 4. Kecskemét 1. Pécs 1. Hódmezővásárhely arany oklevél Békésm. gazd. egyesület. Országos gazd. egyesület. Győrvidéki gazdasági egyesület. Országos Iparegyesület. Országos vas- és fémipari kiállításán dísz érem Ezenfelül 3 darab érdemkereszt. egy a ... érsektől.

NOVOTNY ANTAL FIA

harangöntőde és
vasharanglábgyár
Temesvár, Gyár-
város.

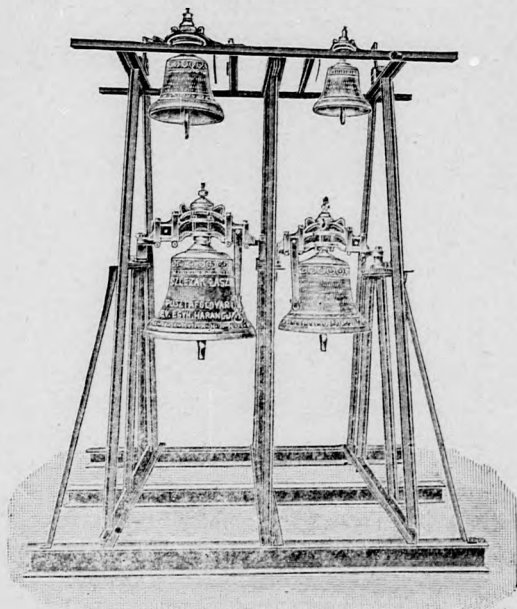
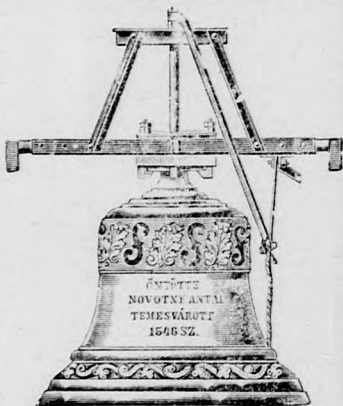
Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangsoportok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. — Különösen ajánlja saját találmányu

új modoru áflyukasztoff harangjait,

melyek felső részükön a hegedűéhez hasonló 8 alát nyílásokkal vannak ellátva s ezért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hangok, mint a régi modoruk. Ily szerkezetű 327

kgos harang hangban egyenlő 461 kgos régi modoru haranggal. Ajánl továbbá forgatható vertvas koronákat, régi harangok ilyenekkel való újra szerelését és vertvas haranglábakat.

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak — Az 1896. orsz. kiállításon millenniumi nagy érermel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harangöntő, harangfelszerelés és harangállvány gyára
Budapest, VI. ker. Frangepán-u. 77

Pontos és legjobb **órák** 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, úrvacsora-kelyhek, keresztelő kannák oltári gyertyatartók borkarcsók. Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, china-ezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műórák és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Boros-nyomda Rákosligetén. Budapest mellett.